

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



209166



พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ  
ยาเสพติด พ.ศ. 2534 คำนวณเฉพาะกรณีการริบทรัพย์สิน  
ที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิด

ฉันทน์ เกษมปัญญา

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง  
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2554

600257553

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ



พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ  
ยาเสพติด พ.ศ. 2534 ศึกษาเฉพาะกรณีการริบทรัพย์สิน  
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด



อภิรัตน์ เกษมปัญญา

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง  
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา  
นิติศาสตรมหาบัณฑิต  
ปีการศึกษา 2554  
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ACT ON MEASURES FOR THE SUPPRESSION OF OFFENDERS IN AN  
OFFENCE RELATING TO NARCOTICS B.E. 2534 (1991): A CASE  
STUDY OF FORFEITURE PURSUANT TO THE OFFENCE

APIRUT KASEMPANYA

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY  
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS  
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด  
เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ศึกษาเฉพาะกรณีการบริบ  
ทรพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ชื่อผู้เขียน นายอภิรัตน์ เกษมปัญญา

สาขาวิชา นิติศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์ ประธานกรรมการ  
อาจารย์ ดร. พศวัจณ์ กนกนาก

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต



คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

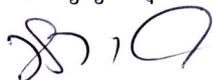
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ปัญญา สุทธิบัติ)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์)



กรรมการ

(อาจารย์ ดร. พศวัจณ์ กนกนาก)



กรรมการ

(อาจารย์ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์)



กรรมการ

(อาจารย์ หม่อมหลวง ศุภกิตต์ จรุงโรจน์)

บทคัดย่อ

209166

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ศึกษาเฉพาะกรณีการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด

ชื่อผู้เขียน นายอภิรัตน์ เกษมปัญญา

ชื่อปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2555

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร. พศวิจน์ กนกนาก

วิทยานิพนธ์นี้จัดทำขึ้น โดยมีความมุ่งหมายในการศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี สภาพปัญหาและข้อบกพร่อง เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคดียาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ยังมีปัญหาที่ไม่อาจดำเนินการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่และเป็นตัวการที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดดังกล่าวได้อย่างครอบคลุมครบถ้วน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาเปรียบเทียบความเป็นมาของการริบทรัพย์สินในต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กับการริบทรัพย์สินของประเทศไทย ศึกษาถึงทฤษฎีการริบทรัพย์สินตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย โดยศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายริบทรัพย์สินในคดียาเสพติดของประเทศสหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติมาตรการฯ อันจะยังผลให้การริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดสัมฤทธิ์ผล และเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่เพื่อความมั่นคงของชาติ

จากการศึกษา พระราชบัญญัติมาตรการและแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยว่า คดีที่ฟ้องผู้กระทำความผิดให้ต้องรับโทษนั้น ศาลจะต้องพิจารณาให้ได้ความจริงเสียก่อนว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริง ศาลจึงมีคำสั่งให้รับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดพบว่ามีปัญหาที่สมควรนำมาวิเคราะห์ รวม 3 ประการคือ

1) ปัญหาความคาบเกี่ยว ในเรื่องการรับทรัพย์สินในประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติมาตรการฯ ปัญหาการใช้ดุลพินิจของศาล ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

2) ปัญหาความไม่ชัดเจนของคำว่า “คดีมีมูล” ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 29 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการฯ

3) ปัญหาความหมายของคำว่า “ผู้เกี่ยวข้อง” หรือ “เคยเกี่ยวข้อง” ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 29 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติมาตรการฯ

ปัญหาทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้นก่อให้เกิดการเข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายคลาดเคลื่อนไป ดังนั้นเพื่อให้มาตรการพิเศษดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้นำปัญหาการรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เข้าสู่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา หากมีปัญหาไปสู่ศาลฎีกาในโอกาสต่อไปว่าจะรับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้หรือไม่ แม้คดีที่สู่ศาลฎีกานั้น ศาลฎีกาพิพากษาว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด ควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรา 29 วรรคหนึ่งและวรรคสอง ด้วยเหตุที่มีปัญหาความไม่ชัดเจนของคำว่า “คดีมีมูล” ในวรรคหนึ่งและคำว่า “ผู้เกี่ยวข้อง” หรือ “เคยเกี่ยวข้อง” ในวรรคสอง



to the Thai legal system. Legal measures governing forfeitures in narcotics cases were studied in respect to the jurisdictions of the USA and the Republic of Singapore. These comparative studies were designed to provide the means whereby guidelines could be formulated for improving and amending the Act under examination. Such improvements would ensure forfeitures were completely and effectively conducted regard to narcotics offenders to the end of proving beneficial to national security.

In studying the Act under investigation and the judgments of the Supreme Court in relevant cases in which it ruled that offenders must be punished, the researcher became cognizant of the problem of determining with exactitude whether or not a narcotics offence had actually occurred. Only when it has been established that a narcotics offence had occurred can the Supreme Court order forfeiture.

In any event, the researcher determined that there are three associated problems worthy of further analysis. These problems are as follows:

(1) A problem stems from the fact that forfeiture as treated in the Criminal Code overlaps with the treatment of forfeiture in the Act under examination. There is a further problem pertaining to the use of discretion in this connection as found in Section 29 of the said Act

(2) An additional problem flows from the fact that the phrase "prima facie case" is unclear when used in Section 29, Paragraph 1 of the said Act

(3) There is, finally, a problem concerning what is meant by the term “the related person” and the phrase “used to be related to” as found in Section 29, Paragraph 2 of the said Act

These three problems lead to errors in understanding the intent of the law. Therefore, in order for the special measures prescribed in the said Act to be applied efficiently, the researcher contends that the problem of forfeiture stemming from the committing of narcotics offences by reference to the said Act should be taken to the General Assembly of the Supreme Court for examination. However, it is problematic whether the Supreme Court has direct jurisdiction over forfeitures in cases in which it has not been shown that a defendant actually committed narcotics offences. Therefore, in the researcher’s view, the provisions of the said Act in Section 29, Paragraphs 1 and 2 should be amended. This is because the phrases “prima facie case” in Paragraph 1 and “the related person” or “used to be related to” in Paragraph 2 are unclear.

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความเมตตาอย่างสูงของท่านอาจารย์ผู้มีพระคุณทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์จตุพร วงศ์ทองสรรค์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจนหัวข้อวิทยานิพนธ์ของผู้ศึกษาผ่านการอนุมัติ และให้ความเมตตาเป็นที่ปรึกษาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จบริบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. พศวิจน์ กนกนาก ผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งรับเป็นอาจารย์กรรมการที่ปรึกษาให้คำปรึกษาแนะแนวทางตลอดมา

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ปัญญา สุทธิบดี อดีตรองประธานศาลฎีกา ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบ อาจารย์ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา และอาจารย์ หม่อมหลวง สุกกิตต์ จรุงโรจน์ อัยการพิเศษ ที่กรุณาสละเวลามาร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งกรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และขบใจน้องสาวของผู้ศึกษา ที่คอยกระตุ้นเตือนและช่วยเหลือสนับสนุนทุกวิถีทาง ทำให้ผู้ศึกษามีความมานะบากบั่นพากเพียรพยายามจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบคุณบรรดาเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคน ที่เป็นขวัญและกำลังใจที่ดีตลอดมา และขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัณฑิตศึกษาและเจ้าหน้าที่ของคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกคน ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ความสะดวกระหว่างศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

อภิรัตน์ เกษมปัญญา

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	8
3. สมมติฐานของการศึกษา.....	9
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	9
5. วิธีดำเนินการศึกษา.....	9
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด.....	11
1.1 ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” .....	11
1.2 ประเภทของยาเสพติด.....	13
2. ความเป็นมาของการริบทรัพย์สิน.....	14
2.1 การริบทรัพย์สินในประเทศอังกฤษ.....	15
2.2 การริบทรัพย์สินในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	19
2.3 การริบทรัพย์สินในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.....	27
2.4 การริบทรัพย์สินของประเทศไทย.....	35
3. ความมุ่งหมายในการลงโทษริบทรัพย์สิน.....	41

บทที่	หน้า
4. หลักการการริบทรัพย์สินที่เป็นมาตรการลงโทษ.....	44
5. เจตนารมณ์การริบทรัพย์สินในคดีอาเสพติด.....	45
6. ข้อแตกต่างระหว่างการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา และการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.....	47
3 หลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับยาเสพติด ของไทยและต่างประเทศ.....	48
1. ทฤษฎีการริบทรัพย์สินตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย.....	48
1.1 การริบทรัพย์สินตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์.....	48
1.2 การริบทรัพย์สินตามระบบกฎหมายไทย.....	50
2. มาตรการทางกฎหมายริบทรัพย์สินในคดีอาเสพติดของต่างประเทศ..	51
2.1 มาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	54
2.2 มาตรการทางกฎหมายของประเทศสิงคโปร์.....	67
3. มาตรการทางกฎหมายริบทรัพย์สินในคดีอาเสพติดของประเทศไทย..	71
3.1 การริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา.....	71
3.2 การริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติ.....	74
3.2.1 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522.....	74
3.2.2 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ ประสาท พ.ศ. 2518.....	76
3.2.3 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534.....	77
3.3 คำพิพากษาของศาลฎีกาเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน.....	95

3.4 การริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด.....	96
3.5 แนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิด.....	105
4. หลักกฎหมายจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9522/2544.....	130
4.1 บทวิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9522/2544.....	130
4.2 บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9522/2544.....	131
4 วิเคราะห์หลักกฎหมายการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ.....	138
1. ปัญหาความคาบเกี่ยวในเรื่องการริบทรัพย์สินในประมวลกฎหมายอาญาและในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และปัญหาการใช้ดุลพินิจของศาลตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว.....	138
1.1 ปัญหาความคาบเกี่ยวในเรื่องการริบทรัพย์สินในประมวลกฎหมายอาญาและในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ.....	138
1.2 ปัญหาการใช้ดุลพินิจของศาลมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้ศาลใช้ดุลพินิจในทางที่ไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย.....	142
2. ปัญหาความไม่ชัดเจนของคำว่า คดีมีมูลในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด.....	143

บทที่	หน้า
3. ปัญหาความหมายของคำว่า ผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องใน มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ.....	145
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	147
1. บทสรุป.....	147
2. ข้อเสนอแนะ.....	149
บรรณานุกรม.....	153
ประวัติผู้เขียน.....	158